

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO – 4101-19-03/2012

P/12/107

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

ul. Kilińskiego 210, 90-980 Łódź

T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90

llo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/107 – Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie przez administrację publiczną.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Jolanta Nowak, główny specjalista k. p., upoważnienie do kontroli nr 83981 z dnia 19 października 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łęczycy, ul. Kilińskiego 4 Łęczycza kod 99-100
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pani Iwona Zielińska, pełniąca obowiązki kierownika (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Ocenę pozytywną uzasadnia:

1. prawidłowa realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w latach 2011-2012,
2. prawidłowa realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
3. wyodrębnienie w strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) Punktu Interwencji Kryzysowej,
4. prawidłowe wykorzystanie dotacji celowych przyznanych z Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego.

Nieprawidłowości dotyczyły:

1. niepełnej realizacji – w kontrolowanym okresie - Krajowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
2. nierealizowania zadań określonych w art. 6 ust. 3 pkt 3-4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (*ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*)².

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja wykonywania zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym współpraca z innymi instytucjami

Opis stanu faktycznego

Dane charakteryzujące działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łęczycy (PCPR) przedstawiono w tabeli poniżej:

I.p.	Wyszczególnienie	I pół. 2010 r.	2010 r.	I pół. 2011 r.	2011 r.	I pół. 2012 r.
I	MIESZKAŃCY					
1	Liczba mieszkańców ogółem	52741	52570	52430	52329	52123
2	liczba ofiar przemocy w rodzinie korzystających z pomocy	3	7	13	25	17
3	Specjalistyczne ośrodki wsparcia	0	0	0	0	0
4	Programy korekcyjno-edukacyjne	1	1	1	1	0
II	FORMY UDZIELONEJ POMOCY					
1	Interwencja kryzysowa - liczba osób, którym udzielono pomocy, w tym:		42		10	
	– dzieciom		4			
	– współmałżonkom lub partnerom		4		10	
	– innym osobom w rodzinie		34			
2	Pomoc całodobowa - liczba osób, którym udzielono pomocy, w tym:	0	0	0	0	0
3	Inne formy pomocy - liczba osób, którym udzielono pomocy, w tym:	0	0	0	0	0
III	INFRASTRUKTURA INSTYTUCJI					
1	Ośrodki wsparcia	0	0	0	0	0
2	Specjalistyczne ośrodki wsparcia	0	0	0	0	0
3	Domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	0	0	0	0	0
4	Ośrodki interwencji kryzysowej	0	0	0	0	0
IV	Procedura "Niebieskie karty"					
1	Liczba wypełnionych niebieskich kart, w tym:		28		68	
2	liczba przekazanych Niebieskich kart instytucjom działającym na rzecz osób pokrzywdzonych		0		0	

(dowód: akta kontroli str.130)

1. PCPR realizowało zadania określone w uchwale nr XIV/112/2008 Rady Powiatu Łęczyckiego z dnia 27 lutego 2008 r., w sprawie nadania Statutu Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Łęczycy. Statut PCPR zmieniony został uchwałą nr XIV/113/2011 Rady Powiatu Łęczyckiego z dnia 28 grudnia 2011 r.

Uchwałą nr 113/2012 Zarząd Powiatu Łęczyckiego w dniu 20 stycznia 2012 r. określił Regulamin Organizacyjny PCPR. Wcześniej obowiązywał Regulamin Organizacyjny uchwalony uchwałą nr 158/2006 Zarządu Powiatu Łęczyckiego z dnia 20 lutego 2006 r. ze zmianami.

W § 8 Regulaminu Organizacyjnego określono zadania realizowane w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- ust. 1 zadania własne: opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,

- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej,
- ust. 2 zadania z administracji rządowej: tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

W strukturze organizacyjnej PCPR wyodrębniono: Zespół ds. obsługi osób niepełnosprawnych i spraw organizacyjnych, Zespół ds. świadczeń i pomocy instytucjonalnej, Zespół ds. pieczy zastępczej, Punkt Interwencji Kryzysowej oraz Główny księgowy. Jako główne zadania Punktu Interwencji Kryzysowej wymieniono: udzielanie specjalistycznego poradnictwa na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu, prowadzenie terapii indywidualnych i grupowych. Pomocy udzielali: prawnik, psycholog, pedagog, pracownik socjalny i terapeuci w zależności od potrzeb.

(dowód: akta kontroli str.4)

Na dzień 9 sierpnia 2012 r. w PCPR zatrudnionych było trzech pracowników socjalnych, którzy posiadali kwalifikacje określone w art. 116 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (*ustawa o pomocy społecznej*)³.

(dowód: akta kontroli str.5)

W złożonych wyjaśnieniach zarówno kierownik, jak i pracownicy socjalni wskazywali - jako największy problem w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – brak ośrodków wsparcia i mieszkań chronionych dla ofiar przemocy oraz brak środków finansowych, co dyskwalifikowało Powiat Łęczycki do pozyskiwania środków zewnętrznych.

(dowód: akta kontroli str.124-129)

2. PCPR w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, współpracowało z takimi instytucjami jak: Zakład Karny w Garbalinie - na podstawie porozumienia dla realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego oraz Zespół Kuratorów - z inicjatywy PCPR w przypadkach rozpatrywania indywidualnych spraw.

Zarówno kierownik, jak i pracownicy socjalni wskazywali na dobrą współpracę z instytucjami na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

(dowód: akta kontroli str.6)

3. Według danych księgowych PCPR, środki przeznaczone na realizację zadań związanych z przemocą w rodzinie przyznawane były przez Starostwo Powiatowe w Łęczycy (realizacja zadań własnych) oraz przez Łódzki Urząd Wojewódzki (zadania z zakresu administracji rządowej) w wysokościach wnioskowanych przez PCPR.

W badanym okresie PCPR otrzymało: środki finansowe na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- w 2010 roku ze Starostwa Powiatowego w Łęczycy - 2.300 zł, wykorzystując kwotę 2.299,17 zł na zakup środków czystości, prenumeraty fachowych czasopism, wody mineralnej, znaczków pocztowych, serwis telefonów,

³ Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.

- w 2010 roku z Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego – 14.000 zł, wykorzystując 10.254,06 zł na zakup materiałów biurowych, druk ulotek (400 zł), opłaty pocztowe, środki czystościowe, materiały do przygotowania programu korekcyjno-edukacyjnego, materiałów szkoleniowych, publikacji fachowych, zakup niszczarki do dokumentów (1.250 zł), zakup laptopa (3.100 zł) oraz za poradnictwo psychologiczne (2.000 zł),
- w 2011 roku ze Starostwa Powiatowego w Łęczycy – 2.856,99 zł (wykorzystane w 100%) na zakup środków czystościowych, akcesoriów komputerowych, zakup znaczków pocztowych oraz naprawę komputera,
- w 2011 r. z Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego – 6.000 zł, wykorzystując 5.999,84 zł na wypłatę wynagrodzenia psychologowi, zakup materiałów dot. procedury przemocy w rodzinie, zakup artykułów biurowych,
- w 2012 roku ze Starostwa Powiatowego w Łęczycy – 3.000 zł wydatkowane na dzień 31 czerwca w kwocie 1.540,98 zł (zakup znaczków pocztowych, materiałów eksploatacyjnych do komputera i drukarki, środki czystości).

Wydatki klasyfikowane były w rozdziale 85205- Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

(dowód: akta kontroli str.7-20)

4. W badanym okresie PCPR nie było kontrolowane w zakresie spraw dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Nie wpłynęły – w tym okresie do PCPR sygnały z innych instytucji (oświatowych, lub służby zdrowia) o podejrzeniu występowania przemocy w rodzinie.

(dowód: akta kontroli str.4)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Ocena cząstkowa

2. Realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, programów profilaktycznych oraz programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Opis stanu
faktycznego

1. Kierownik PCPR – zgodnie z art. 112 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej - przekazywała do Starostwa Powiatowego w Łęczycy (Starostwo) sprawozdania opisowe z działalności ośrodka (za 2010 r., 2011 r.) oraz ocenę zasobów pomocy społecznej na rok 2011, stanowiące podstawę do planowania budżetu tej jednostki na rok następny. Z danych zawartych w sprawozdaniu za 2010 r. wynikało, że z porad i konsultacji psychologa i pedagoga w Punkcie Interwencji Kryzysowej skorzystało ogółem 89 osób. Ponadto, jak wynikało ze sprawozdania, PCPR uzyskał z Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego dotację w kwocie 10.000 zł na opracowanie i wdrożenie programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy. W sprawozdaniu kierownik PCPR wskazywała na konieczność utworzenia Ośrodka Interwencji Kryzysowej i na ten cel planowała ubiegać się o środki z Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego. Według sprawozdania za 2011 rok, z porad psychologa i pedagoga w Punkcie Interwencji Kryzysowej skorzystało ogółem 90 osób. PCPR uzyskał z Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego dotację w wysokości 6.000 zł, z przeznaczeniem na opracowanie i wdrożenie programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy. W dalszym ciągu kierownik PCPR wykazywała potrzebę utworzenia na terenie Powiatu Łęczyckiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Sprawozdania z działalności PCPR oraz potrzeby wykazywane przez tą jednostkę stanowiły podstawę do opracowania takich programów jak: „Powiatowy program służący działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej

pomocy zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie", „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.

(dowód: akta kontroli str.21-28)

Na podstawie informacji uzyskanych ze Starostwa Powiatowego ustalono, że sprawy związane z przemocą w rodzinie poruszane były w ciągu 2011 roku:

- na jednym posiedzeniu: Komisji Planu, Budżetu, Rozwoju Gospodarczego i Rolnictwa, na jednym posiedzeniu Komisji Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego, na jednym posiedzeniu Komisji Edukacji, Kultury, Turystyki i Kultury Fizycznej oraz Promocji (przyjęcie sprawozdania z działalności PCPR za 2010 rok oraz wykazu potrzeb w zakresie pomocy społecznej na 2011 rok, opiniowanie projektu uchwały w sprawie przyjęcia Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie),
- na jednym posiedzeniu Zarządu Powiatu Łęczyckiego – przyjęcie projektu Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- w trakcie jednej sesji Rady Powiatu Łęczyckiego – uchwalenie Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

(dowód: akta kontroli str.29-49)

2. Uchwałą nr VI/38/2011 Rada Powiatu Łęczyckiego przyjęła w dniu 9 marca 2011 r. „Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie” (*Program*). W okresie wcześniejszym na terenie Powiatu Łęczyckiego nie był realizowany tego typu program. Zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie należały – zgodnie z zapisami Regulaminu Organizacyjnego, do obowiązków PCPR. W Programie określono cele jego realizacji, m.in.: zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie, a także zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc. Określone zostały cele szczegółowe i sposób ich realizacji:
- sporządzenie diagnozy dotyczącej przemocy w rodzinie (sporządzona w treści Programu),
- propagowanie w środowisku lokalnym oraz instytucjach udzielających specjalistycznej pomocy wiedzy na temat zjawiska przemocy,
- zmniejszenie negatywnych skutków przemocy u osób, które jej doznają (poprzez korzystanie z porad i konsultacji w Punkcie Interwencji Kryzysowej oraz zapewnienie schronienia ofiarom przemocy poprzez utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej),
- objęcie sprawców przemocy programem korekcyjno-edukacyjnym,
- objęcie programem korekcyjno-edukacyjnym ofiar przemocy,
- usprawnienie i przyspieszanie przepływu informacji pomiędzy instytucjami, określenie jednolitych zasad reagowania i postępowania w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia przemocy w rodzinie dla wszystkich instytucji zajmujących się tym problemem, regularne spotkania zespołów integracyjnych w celu wymiany informacji, monitorowanie procedur i omawianie podejmowanych decyzji,
- wdrażanie nowych obowiązków, metod i form działań w procedurze „Niebieskiej Karty”,
- wdrażanie nowych procedur w sytuacjach wymagających odebranie dziecka.

W Programie określono również wskaźniki realizacji Programu (m.in. liczba szkół w których prowadzone będą godziny wychowawcze na temat zjawiska przemocy w rodzinie, liczba udzielonych porad, poziom świadomości społecznej mieszkańców powiatu wynikający z badań ankietowych na temat zjawiska przemocy). Ponadto określono zasady monitoringu i ewaluacji programu, przy czym nie określono terminu tych zadań. Jako źródło finansowania Programu, wskazano środki finansowe budżetu gmin oraz źródła zewnętrzne, w tym uzyskane w ramach programów Unii Europejskiej. W Programie nie określono kosztów jego realizacji. Z realizacji Programu nie sporządzano odrębnych sprawozdań, sprawy dotyczące zadań z zakresu zapobiegania przemocy w rodzinie wchodziły w skład ogólnego sprawozdania z działalności PCPR.

Na dzień zakończenia kontroli nie przeprowadzono jeszcze monitoringu programu.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, Program w badanym okresie był realizowany w sposób systematyczny. Z ośmiu głównych zadań określonych w Programie realizowane były pięć, natomiast dwa zadania wykonywane były częściowo: propagowanie w środowisku lokalnym oraz instytucjach udzielających specjalistycznej pomocy wiedzy na temat zjawiska przemocy (wydrukowane zostały i rozkolportowane broszury, zamieszczono stosowne informacje na stronie internetowej PCPR), zmniejszenie negatywnych skutków przemocy u osób, które jej doznają (umożliwiono korzystanie z porad pedagoga, psychologa i radcy prawnego w Punkcie Interwencji Kryzysowej). Realizacja Programu odbywała się ze środków własnych Powiatu, w ramach przydzielanego budżetu dla PCPR.

(dowód: akta kontroli str.50-66)

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, realizacja Krajowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Łęczyckiego była prowadzona w niepełnym zakresie. Nie wszystkie zadania, jakie określono do realizowania przez powiaty przy współudziale instytucji pozarządowych były realizowane, m.in. nie były wykonywane: lokalne kampanie społeczne, jak również brak było ośrodka interwencji kryzysowej.

(dowód: akta kontroli str.67-75)

Wg wyjaśnień kierownika PCPR zadania wynikające z Krajowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są przez jednostkę w ramach działania Punktu Interwencji Kryzysowej poprzez działania interwencyjne i wspierające, kierowane do ofiar przemocy, realizację programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy. Osoby zgłaszające się do Punktu Interwencji Kryzysowej mogą korzystać z pomocy psychologa, pedagoga i radcy prawnego.

(dowód: akta kontroli str. 134-136)

3. Zadania określone w art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, realizowane były na terenie Powiatu Łęczyckiego na podstawie uchwały nr VI/39/2011 Rady Powiatu Łęczyckiego z dnia 9 marca 2011 r. w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu służącego działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie”.

Zadania określone w ww. programie realizowane były przez pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Łęczycy. Według wyjaśnień kierownika PCPR, w okresie 2011-2012 odbyło się w placówkach oświatowych sześć spotkań o tematyce: Program profilaktyczno-edukacyjny – „W piątą stronę świata”, „Jak żyć z ludźmi”, „Agresja, Przemoc, Cyberprzemoc” oraz „Zgrana klasa to my”, w których wzięło udział około 150 osób (młodzież z rodzicami).

(dowód: akta kontroli str.76-98, 134,136-141)

W wyjaśnieniach Starosta stwierdził, iż pomoc udzielana jest poprzez Punkt Interwencji Kryzysowej, psycholodzy podejmowali zadania wsparcia ofiar przemocy w rodzinie.

(dowód: akta kontroli str.131-132)

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. Na terenie Powiatu Łęczyckiego nie zostały utworzone ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

(dowód: akta kontroli str.76-98)

Jak wyjaśnił Starosta Powiat Łęczycki nie prowadzi specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. Monitoruje jednak przypadki przemocy w rodzinie i w ramach interwencji kryzysowej kieruje np. matki z małymi dziećmi do ośrodka wsparcia poza granicami Powiatu Łęczyckiego. W razie pilnej potrzeby dla ofiary przemocy w rodzinie są w stanie, na pewien czas, wydzielić miejsce noclegowe oraz zapewnić wyżywienie w Bursie Szkolnej w Łęczycy.

(dowód: akta kontroli str.131-132)

PCPR wykonywało zadanie określone w art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W okresie 2010-2011 opracowane zostały i były realizowane dwa programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy.

W dniu 11 kwietnia 2010 r. opracowany został „Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie skierowany do sprawców przemocy” przez Pracownię Psychologiczną Beata Nycek. Program ten został zatwierdzony do realizacji przez p.o. kierownika PCPR. Program ten skierowany był do sprawców przemocy odbywających karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w Garbalinie. Określone zostały cele szczegółowe:

- rozwijanie umiejętności społecznych (np. słuchanie drugiego człowieka),
- rozwijanie umiejętności rozpoznawania własnych stanów emocjonalnych i wyrażanie ich w taki sposób aby były akceptowane społecznie,
- zauważanie problemów innych,
- radzenie sobie z bezradnością i sytuacjami „bez wyjścia”,
- radzenie sobie z tzw. „prozą życia”, tzn. bezrobociem, problemami finansowymi, uzależnieniem od alkoholu lub innych substancji odurzających, izolacją i stygmatyzacją społeczną,
- uporządkowanie systemu wartości,
- ustalenie planu dla własnego życia po opuszczeniu więzienia.

Określone zostały metody i techniki oddziaływań – zajęcia prowadzone przez psychologa, cykl zajęć obejmował 6 spotkań po trzy godziny lekcyjne – jeden raz w tygodniu. Uczestnicy zajęć to osoby skazane za przestępstwa związane z przemocą wobec bliskich. Według sprawozdania z realizacji ww. programu sporządzonego przez prowadzącego psychologa, program realizowany był w sesji grupowej oraz spotkań indywidualnych. W sesjach grupowych wzięło udział 8 uczestników w ciągu 18 godzin (w Zakładzie Karnym w Garbalinie), a w indywidualnych – 4 osoby w ciągu 24 godzin (w pomieszczeniu Punktu Interwencji Kryzysowej).

Realizacja ww. programu poddana została kontroli przez Łódzki Urząd Wojewódzki w 2011 roku. Wg wystąpienia pokontrolnego z 6 października 2011 r. kontrolujący ustalili, iż osoba prowadząca program (psycholog) nie spełniała wymogów określonych w „Wytycznych do tworzenia modelowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie” (stanowiących załącznik do Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie) w kwestii specjalistycznych szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy. Kontrolujący stwierdzili również, iż program nie spełniał założeń formalnego w zakresie minimalnej liczby godzin oddziaływania.

W dniu 1 lutego 2011 r. p.o. kierownika PCPR Zarządzeniem nr 1/2011 wprowadziła Program korekcyjno-edukacyjny realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Program ten składał się z Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz Programu korekcyjno-edukacyjnego dla ofiar przemocy w rodzinie. Program został uchylony przez p.o. kierownika PCPR Zarządzeniem nr 18/2011 z dnia 26 października 2011 r. i wprowadzony został nowy Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cele programu z 26 października 2011 r., to:

- rozwijanie umiejętności społecznych (np. słuchanie drugiego człowieka),
- rozwijanie umiejętności rozpoznawania własnych stanów emocjonalnych i wyrażanie ich w taki sposób aby były akceptowane społecznie,
- zauważanie problemów innych,
- radzenie sobie z bezradnością i sytuacjami „bez wyjścia”,
- radzenie sobie z tzw. „prozą życia”, tzn. bezrobociem, problemami finansowymi, uzależnieniem od alkoholu lub innych substancji odurzających, izolacją i stygmatyzacją społeczną,
- uporządkowanie systemu wartości,
- ustalenie planu dla własnego życia.

Program realizowany był w okresie maj-grudzień 2011 r., przy czym działania w Zakładzie Karnym w Garbalinie prowadzone były od 2 listopada do 16 grudnia 2011 r. Działania w ramach programu prowadzili: psycholog kliniczny posiadający kwalifikacje do prowadzenia programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy domowej wg modelu DULUTH oraz pracownik socjalny etatowy. Monitoring prowadzony był poprzez kontakt z wychowawcą Zakładu Karnego oraz poprzez kontakty z pracownikami socjalnymi i kuratorami sądowymi. Monitoring prowadzony miał być przez okres 3 lat po zakończeniu programu.

Program realizowany był na podstawie zawartego przez PCPR porozumienia z Dyrektorem Zakładu Karnego w Garbalinie, w którym określone zostały zasady uczestnictwa przedstawicieli PCPR w prowadzeniu działalności resocjalizacyjnej, edukacyjno-terapeutycznej i społecznej. Ponadto zawarta została w dniu 2 listopada 2011 r. umowa zlecenia z psychologiem na wykonanie zadań polegających m.in. na realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla 8 sprawców w Zakładzie Karnym w ilości nie mniej niż 60 godzin zajęć zarówno grupowych, jak i indywidualnych. Czynności określone w umowie miały być wykonane w okresie od 2 listopada do 16 grudnia 2011 r.

Wg sprawozdania sporządzonego przez psychologa realizującego w Zakładzie Karnym program, zakwalifikowano ośmiu recydywistów penitencjarnych odbywających karę pozbawienia wolności, którzy wyrazili zgodę na uczestnictwo w programie. Monitoring planowany był na 3 lata poprzez uzyskiwanie informacji nt. zachowania uczestnika programu i jego funkcjonowania w środowisku.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli program ten spełniał wymogi określone w Wytycznych do tworzenia modelowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Program prowadzony był przez osobę z wyższym wykształceniem, która ukończyła specjalistyczne przeszkolenie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz praktycznych metod oddziaływań psychologicznych. Zajęcia prowadzone były w małej grupie, a łączny czas programu obejmował 61 godzin.

(dowód: akta kontroli str.76-77,99-123)

Jak wyjaśniła kierownik PCPR: „Program korekcyjno-edukacyjny metoda DULUTH realizowany był w latach 2010-2011 w Zakładzie Karnym w Garbalinie. Z opinii psychologa zatrudnionego w ZK wiemy, że sprawcy przemocy, którzy brali udział w projekcie przebywają nadal w Zakładzie Karnym. Poprzez udział w projekcie sprawcy nabyli umiejętności służące rozwiązywaniu konfliktów „stop przemocy”, sporów bez

użycia agresji, umiejętności konstruktywnego wyrażania własnych uczuć. Skazani wykazywali duże zaangażowanie i aktywność w wykonywaniu zleconych ćwiczeń. Poprzez ewaluację programu polegającą na bezpośredniej obserwacji prowadzącego, analizę materiałów tekstowych, ankietę na zakończenie programu, uznać można że program spełnił swoje główne założenia."

(dowód: akta kontroli str. 134-135)

4. Na podstawie dokumentacji księgowo-finansowej ustalono, że PCPR otrzymał z Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w latach 2010-2011 dotacje celowe na opracowanie i realizację programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w kwocie ogółem 16.254,90 zł. Programy te realizowane były w Zakładzie Karnym w Garbalinie. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli dotacje zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, a przyznane środki finansowe rozliczone w terminie. Natomiast z budżetu Powiatu Łęczyckiego PCPR otrzymał w latach 2010-2012 kwotę 8.156,16 zł, które przeznaczone były na funkcjonowanie Punktu Interwencji Kryzysowej.

(dowód: akta kontroli str.7-20)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. niepełna realizacja - w badanym okresie - Krajowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

(dowód: akta kontroli str.67-75)

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości działania w badanym obszarze.

Ocena częściowa

3. Ochrona ofiar przemocy w rodzinie, w tym zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia lub interwencji kryzysowej

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 3-4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do zadań własnych powiatu należy w szczególności: zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej. Na terenie Powiatu Łęczyckiego nie było ośrodków wsparcia oraz ośrodków interwencji kryzysowej.

(dowód: akta kontroli str.76-77)

Jak wyjaśnił Starosta: „Powiat nie utworzył specjalistycznego ośrodka ze względu na brak na ten cel środków finansowych. Nie ma też w mieście Łęczyca i okolicznych gminach budynków, które można przystosować na potrzeby specjalistycznego ośrodka wsparcia. Należy przy tym zauważyć, że tworzenie takich ośrodków jest zadaniem rządowym realizowanym przez powiat. Z budżetu państwa muszą pochodzić środki finansowe na utworzenie specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. Powiat nie ma bezwzględnego obowiązku wykonania tego zadania bez zabezpieczenia środków na jego realizację przez państwo. Dotychczas w budżecie Wojewody Łódzkiego nie zapewniono nakładów na wybudowanie specjalistycznego ośrodka wsparcia. Nie było więc możliwości ubiegać się o środki finansowe na ten cel.. Należy zauważyć, że co prawda prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej należy od zadań własnych powiatu, to jednak jego utworzenie pociąga za sobą poważne koszty przekraczające możliwości finansowe powiatu. Utworzenie punktu interwencji kryzysowej rozwiązuje problem pomocy ofiarom w rodzinie na terenie Powiatu łęczyckiego. Nie

odnotowano zgłoszeń do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łęczycy w sprawie skorzystania z ośrodka interwencji kryzysowej. To powoduje, że utworzenie tej placówki Powiat łęczycki musiał przełożyć na czas późniejszy(...)"

(dowód: akta kontroli str.131-133)

W związku z brakiem ośrodka interwencji kryzysowej, PCPR starał się wywiązać z obowiązku zapewnienia miejsc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. Powiat Łęczycki dysponował miejscami noclegowymi z wyżywieniem w Bursie Szkolnej w Łęczycy oraz w Domu Pomocy Społecznej w Karsznicach. W 2011 roku zakwaterowana została w Domu Pomocy Społecznej w Karsznicach - w sytuacji nagłej - kobieta z trójką dzieci (ofiara przemocy w rodzinie), gdzie otrzymała nocleg i wyżywienie.

(dowód: akta kontroli str. 134-136)

Jak wyjaśniła Pani kierownik PCPR, nie ubiegała się do chwili obecnej o środki na utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej, ze względu na brak bazy lokalowej, w której można byłoby taki ośrodek utworzyć.

(dowód: akta kontroli str. 134,136)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. brak infrastruktury do realizacji zadań określonych w art. 6 ust. 3 pkt 3-4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

(dowód: akta kontroli str.76-77)

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości działania w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴, wnosi o podjęcie działań mających na celu:

1. pełną realizację Krajowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
2. podjęcie działań mających na celu utworzenie i prowadzenie ośrodka wsparcia oraz ośrodka interwencji kryzysowej,

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi.

⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 82, zwanej dalej ustawą o NIK

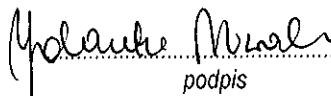
Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

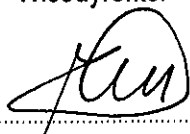
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, dnia 4 grudnia 2012 r.

Kontroler
Jolanta Nowak
Główny specjalista k. p.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
Z upoważnienia Dyrektora
Andrzej Cieniewski
Wicedyrektor

.....
podpis